

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG LEGJOBB ELJÁRÁSI GYAKORLATOKAT ÖSSZEFOGLALÓ KÓDEXE

STAVICZKY PÉTER¹

Bevezetés

Az alábbi cikk az Európai Bizottság (Bizottság) 2005-ös Állami Támogatási Cselekvési Tervében² meghirdetett eljárási reform második elemét, az állami támogatások ellenőrzési eljárásainak lefolytatására alkalmazott bevált gyakorlatok kódexét ismerteti. Az eljárási reform másik részét, az egyszerűsített eljárásra vonatkozó új szabályokat az Állami Támogatások Joga 2009/1. száma mutatja be részletesen.

Az eljárási reformmal az Európai Bizottság célja az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet³ módosításának elkerülésével, vagyis jogalkotás nélkül a lehető legrövidebb időn belül csökkentse az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (EUMSZ) 108. cikk (3) bekezdése szerinti bejelentési eljárások hosszát és elbírálásuk hatékonyságát.⁴

¹ A szerző a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium szervezeti keretén belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkatársa. Jelen összefoglaló a szerző saját véleményét tartalmazza, és nem tekinthető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda hivatalos véleményének.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0107:FIN:HU:PDF>

³ A Tanács 659/1999/EK rendelete (1999. március 22.) az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról. HL L 83., 1999. 03. 27., 1. o.

⁴ Az Állami Támogatási Cselekvési Terv eredetileg előírnyozta az eljárási rendelet módosítását is, azonban a pénzügyi és gazdasági válság 2008-as kialakulásával a

A Bizottság az állami támogatások ellenőrzési eljárásainak lefolytatására alkalmazott bevált gyakorlatok kódexének⁵ (kódex) megalkotását három vezérlő elv mentén hajtotta végre.

- A kódex az eljárási és végrehajtási rendeletek eddigi alkalmazásának tapasztalatait foglalja össze, azokat nem kerüli meg, és nem tartalmaz „új jogot”, csak azok kiegészítéseként értelmezendő.
- A eljárások sikeres fejlesztéséhez szükséges az, hogy a Bizottság és a tagállamok egyaránt fegyelmezettek és kölcsönösen elkötelezettek legyenek.
- A Bizottság, miközben levonja az együttműködés tagállamok és harmadik felek részéről tapasztalható hiányából adódó következtetéseket, azon munkálkodik, hogy javítsa az általa végzett vizsgálatok és a belső határozathozatali folyamatok minőségét, hogy ezáltal biztosítsa az állami támogatási eljárások nagyobb fokú átláthatóságát, kiszámíthatóságát és hatékonyságát.

Mint az alábbiakban részletesen bemutatásra kerül, a Bizottság azon törekvése mellett, hogy a kódex csak a meglévő gyakorlatot foglalja össze, „a kódex megalkotásával rejtett” vagy kevésbé rejtett jogalkotás is megvalósult, új jogintézmények létrehozatalával (lásd pl. a kölcsönösen elfogadott tervezés intézményét).

A kódex fő célja, hogy útmutatást nyújtson az állami támogatási eljárások mindennapos lefolytatásához, valamint elősegítse a bizottsági szolgálatok, a tagállami hatóságok, illetve a jogi és üzleti közösség közötti hatékonyabb együttműködést és kölcsönös megértést.

Hasonlóan az egyszerűsített eljárásokra vonatkozó közleményhez⁶, a kódex is kivételként kezeli a pénzügyi és gazdasági válság hatásainak csökkentése érdekében hozott intézkedéseket, és ezen eljárások tekintetében a benne foglalt szabályoktól eltérést engedélyez.

Tartalmilag a kódex a Bizottság felé történő hivatalos bejelentést megelőző kapcsolatokat, a bejelentést, a hivatalos vizsgálati eljárást és a panaszok kezelését illetően foglalja össze az eddigi gyakorlat során kialakult és követendő szabályokat. Amint látható lesz, a kódex az álla-

Neelie Kroes által vezetett Versenypolitikai Főigazgatóság erőforrásait a válságkezelés kötötte le. Ezért nem került sor a rendelet felülvizsgálatára.

⁵ HL C 136., 2009. 06. 20. 13–20. o.

⁶ HL C 136., 2009. 06. 16. 3. o.

mi támogatások jogához képest még inkább „soft-law”-nak tekinthető, mert nagyon sok indikatív határidőt, illetve nem konkrét meghatározást (pl. a Bizottság törekszik arra/mindent megtesz, hogy) tartalmaz.

1. Előzetes bejelentés

A Bizottság az eljárások hatékonyságának növelése terén folyamatos jelleggel hangsúlyozza az informális kapcsolatfelvétel szükségességét és előnyeit. E tekintetben a kódex is megerősíti a korábbi kommunikációt, amennyiben kiemeli, hogy a bejelentést megelőző, a Bizottság és a bejelentő tagállam közötti kapcsolat (prenotifikáció, előbejelentés) mindkét félnek lehetőséget nyújt a tervezett projekt jogi és gazdasági aspektusainak a bejelentést megelőző informális és bizalmas megvitatására, ezáltal javítja a bejelentések minőségét és teljesebbé teszi azokat. Ebben az összefüggésben a tagállamok a Bizottsággal közösen is kidolgozhatnak a tervezett intézkedés problémás részeit módosító javaslatokat. Az eljárás ezen szakasza tehát nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a Bizottság a hivatalos bejelentést követően az esetet gyorsabban kezelje. A sikeres előzetes bejelentés lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a bejelentés dátumától számított két hónapon belül határozatot hozzon a 659/1999/EK rendelet 4. cikkének (2), (3) és (4) bekezdése szerint.

A Bizottság kifejezetten ajánlatosnak tartja a bejelentést megelőző kapcsolatfelvételt azokban az esetekben, amelyek olyan sajátos új aspektusokat vetnek fel, amelyek indokolttá teszik az informális előzetes megvitatást. Tagállami kérés esetén a Bizottság bármikor szívesen nyújt informális segítséget.

Ez az eljárási szakasz lehetőséget nyújt arra, hogy a Bizottság munkatársai az érintett tagállammal megvitassák a bejelentést, és útmutatást nyújtsanak számára azzal kapcsolatban, hogy milyen információkat kell tartalmaznia a benyújtandó bejelentési nyomtatványnak ahhoz, hogy az a bejelentés napján teljes legyen, vagyis a Bizottságnak az eljárás hivatalos fázisában már ne kelljen kérdéseket feltennie.

Ez különösen fontos azon bejelentések esetében, amelyek eredeti formájukban nem lennének elfogadhatóak, így jelentősen módosítani kellene, vagy vissza kellene vonni őket. E szakaszba tartozhat továbbá az egyéb jogalapok meglétének elemzése és a korábbi hasonló ügyek feltérképezése is. Ezen felül a bejelentést megelőző szakasz lehetővé

teszi a Bizottság és a tagállam számára, hogy a tervezett projekt közös piaccal való összeegyeztethetőségének bizonyítása elől elhárítsák a legfontosabb versenyjogi aggályokat, gazdasági elemzést készítsenek, megállapítsák annak elvárt tartalmát, valamint adott esetben külső szakértőket vonjanak be. A bejelentő tagállam a bejelentést megelőző szakaszban kérheti a Bizottság munkatársaitól azt is, hogy a bejelentési nyomtatványban szereplő bizonyos információk benyújtására vonatkozó kötelezettséget az adott esetben függessze fel, ha a konkrét körülmények miatt azok sürgősen szükségesek az eset vizsgálatához. Végezetül, a bejelentést megelőző szakasz döntő annak meghatározására nézve, hogy egy ügy első ránézésre (*prima facie*) kezelhető-e az egyszerűsített eljárás keretében (lásd az egyszerűsített eljárásra vonatkozó szabályokat).

Annak érdekében, hogy a bejelentést megelőző szakasz konstruktív és hatékony legyen, az érintett tagállamnak meg kell küldenie a Bizottság részére a tervezett állami támogatási projekt értékeléséhez szükséges információkat, a bejelentési nyomtatványtervezetének formájában. Az ügy gyors kezelésének biztosítása érdekében a személyes találkozókkal szemben a Bizottság alapvetően törekszik arra, hogy a kommunikációra e-mailek vagy konferenciahívások formájában kerüljön sor. A bejelentési nyomtatványtervezet kézhezvételét követő két héten belül a Bizottsági szolgálatai megszervezik az első, a bejelentést megelőző kapcsolatfelvételt.

A kódex vezérlő elvének – az eljárások hatékonyságának növelése – szem előtt tartásával a Bizottság célja, hogy a bejelentést megelőző kapcsolat időtartama főszabályként ne haladja meg a két hónapot, és azt kövesse teljes bejelentés. Amennyiben a bejelentést megelőző kapcsolatfelvétel nem jár a kívánt eredménnyel, a Bizottság lezártnak nyilváníthatja a bejelentést megelőző szakaszt. Mivel az egyes esetek összetettsége hatással van a bejelentést megelőző kapcsolat időtartamára és formátumára is, e kapcsolatfelvétel több hónapot is igénybe vehet. Ezért a Bizottság azt ajánlja, hogy a különlegesen bonyolult esetekben (pl. nagy összegű kutatási és fejlesztési támogatás, nagy összegű egyedi támogatás vagy különösen nagy és összetett támogatási programok) a tagállamok minél hamarabb kezdeményezzenek kapcsolatot, hogy így tegyék lehetővé a bejelentés érdemi megvitatását.

Különösen a jelentős technikai, pénzügyi és a projekthez kapcsolódó egyéb hatásokkal járó esetekben nagyon hasznos a bejelentést megelőző kapcsolatfelvétel során a támogatás kedvezményezettjének bevonása.

Ezért a Bizottság azt ajánlja, hogy a bejelentést megelőző kapcsolatfelvételbe a tagállamok vonják be az egyedi támogatások kedvezményezettjeit is.

A kifejezetten újszerű vagy összetett eseteket leszámítva a Bizottság arra törekszik, hogy a bejelentést megelőző szakasz végén előzetes tájékoztató értékelést bocsásson az érintett tagállam rendelkezésére. Ez a kötelező érvénnyel nem bíró értékelés nem a Bizottság hivatalos álláspontja (tehát a hivatalos bejelentés végeredményére vonatkozóan jogos elvárásokat nem keletkeztet), hanem a bizottsági szolgálatoktól érkező, informális iránymutatás a bejelentéstervezet hiánytalanságáról és a tervezett projekt közös piaccal való, első látásra valószínűsíthető összeegyeztethetőségéről. Különösen bonyolult esetekben a tagállam kérésére a bizottsági szolgálatok írásban is nyújthatnak útmutatást a benyújtandó egyéb információkról. A kódex ez utóbbi rendelkezése kifejezetten előremutatónak tekinthető, mivel a Bizottság mindeddig az eljárások során csak a bejelentés hiányosságaira hívta fel a tagállamok figyelmét, pozitív módon nem segítette őket.

A kódex kifejezetten előírja, hogy a bejelentést megelőző kapcsolatfelvétel szigorúan bizalmas. Az eszmecsere önkéntes alapon zajlik, és nem befolyásolja a konkrét eset hivatalos bejelentést követő kezelését és vizsgálatát.

Szintén a Bizottság aktivitását és pozitív hozzáállását mutatja, hogy a bejelentések minőségének javítása érdekében arra törekszik, hogy kielégítse a tagállamok képzési igényeit. Továbbá, a Bizottság rendszeres kapcsolatban marad a tagállamokkal, hogy megvitassa az állami támogatási eljárások további javításával kapcsolatos kérdéseket, különösen az alkalmazási kört és a vonatkozó bejelentési nyomtatványok tartalmát illetően.

2. Kölcsönösen elfogadott tervezés

A kifejezetten újszerű, műszaki szempontból összetett, illetve egyéb módon kényes vagy rendkívüli sürgősséggel vizsgálendő esetekben a Bizottság a bejelentő tagállamnak kölcsönösen elfogadott tervezést ajánl fel, hogy így növelje az állami támogatási vizsgálat várható időtartamának átláthatóságát és kiszámíthatóságát. A kölcsönösen elfogadott tervezés a tagállam és a Bizottság közötti strukturált együttműködés

egyik formája, amely a vizsgálat valószínű lefolyásának és várható időtartamának kölcsönös tervezésén és megértésén alapul. A kölcsönösen elfogadott tervezés keretében a Bizottság és a bejelentő tagállam különösen az alábbiakban állapodhat meg:

- A szóban forgó esetet prioritásként kezelik, amiért cserébe a tagállam hivatalosan elfogadja, hogy tervezési vagy erőforráskezelési okokból szükség esetén felfüggeszthető az ugyanazon tagállam által bejelentett egyéb ügyek vizsgálata. Ez a lehetőség a föderatív felépítésű, vagy autonóm területekkel rendelkező tagállamok tekintetében azonban alkalmazásakor komoly nehézségeket vethet fel.
- A tagállam, illetve az érintett kedvezményezett által benyújtandó információk, ideértve a szükséges tanulmányok köre, külső szakértők bevonása vagy a bizottsági szolgálatok által végzett egyoldalú adatgyűjtés.
- A konkrét eset Bizottság általi értékelésének valószínű formája és időtartama a bejelentést követően.

A kölcsönösen elfogadott tervezés alá vont esetekben a Bizottság is mindent megtesz, hogy a határidőket betartsa, kivéve, ha a tagállam vagy az érdekelt felek által benyújtott információk váratlan problémákat vetnek fel.

3. Előzetes vizsgálat

A Bizottság célja, hogy gyorsítsa az előzetes vizsgálat időszakát. Ezért az adott ügy jellegét is figyelembe véve, csak egy alkalommal, a bejelentést követő 4-6 héten belül, küld a tagállamnak információkérést. Ha a kölcsönösen elfogadott tervezés keretében a felek nem állapodtak meg másként, akkor a bejelentést megelőző kapcsolatfelvétel lehetővé teszi a tagállam számára, hogy teljes bejelentést nyújtson be, szükségtelessé téve ezáltal a további hivatalos információkérést, és gyorsítva a bizottsági határozat meghozatalát. A Bizottság az első információkérést követően azonban még tehet fel kérdéseket, elsősorban a tagállami válaszok egyes pontjaival kapcsolatban, ez azonban nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a Bizottság súlyos nehézségekkel szembesül az ügy értékelése során, vagy kötelező hivatalos vizsgálati eljárást indítania.

Amennyiben a tagállam nem küldi meg a kért információkat az előírt határidőn belül, akkor egy emlékeztető kérés megküldését követően főszabály szerint a Bizottság az eljárási rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint értesíti a tagállamot arról, hogy bejelentését visszavontnak tekinti. A Bizottság, ha két információkérő kör lebonyolítása után nem tud az eljárási rendelet 4. cikk (2)–(3) bekezdése szerinti határozatot hozni, megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást.

Bizonyos körülmények között az előzetes vizsgálat felfüggeszthető a tagállam kérésére, vagy közös megegyezéssel, amennyiben a tagállam szeretné módosítani a tervezetet és összhangba hozni az állami támogatásra vonatkozó szabályokkal. Felfüggesztés csak előre meghatározott időtartamra engedélyezhető. Amennyiben a tagállam a felfüggesztési időszak lejártáig nem nyújtja be a teljes, első látásra az uniós joggal összeegyeztethető tervezetet, a Bizottság ott folytatja az eljárást, ahol abbahagyta, és az érintett tagállamot értesíti arról, hogy a bejelentést visszavontnak tekinti, vagy – súlyos kétségek felmerülése esetén – haladéktalanul megindítja a hivatalos vizsgálati eljárást.

A bejelentő tagállam saját kérésre értesítést kap a folyamatban lévő előzetes vizsgálat aktuális helyzetéről. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy egyedi ügyekben az eljárás állásáról tájékoztassák a kedvezményezetteket is.

4. Hivatalos vizsgálati eljárás

A Bizottság akkor indít az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése alapján hivatalos vizsgálati eljárást, ha az előzetes vizsgálat alapján kétségei merülnek fel az intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetősége terén. A kódexben a Bizottság kifejti, hogy prioritásként kezeli ezen eljárások átláthatóságának, kiszámíthatóságának és hatékonyságának növelését, az érdemi határozathozatal elősegítése céljából. A kódex által előírt gyorsító cézzal kialakított lépések az alábbiak.

A határozat közzététele és az érdemi összefoglaló: ha a tagállam nem kéri bizalmas információk törlését az eljárást megindító határozatból, a Bizottság törekszik arra, hogy a határozatot, és az arról az EU összes hivatalos nyelvén készített összefoglalót, illetve az eljárást lezáró határozatot két hónapon belül közzétegye.

Amennyiben a bizalmas információk körét illetően véleménykülönbség alakul ki, a Bizottság ennek mihamarabbi lezárását követően teszi közzé a határozatot. Az eljárás átláthatóságának javítása érdekében a Bizottság a tagállamot, a kedvezményezettet és az egyéb érdekelt feleket (különösen az esetleges panaszosokat) értesíti a bizalmas kezeléssel kapcsolatos bármilyen egyet nem értésből következő valamennyi késelelemről.

Az érdekelt felek észrevételei: főszabály szerint harmadik érdekelt felek az eljárást megindító határozat közzétételétől számított egy hónapon belül tehetnek észrevételeket. E határidő meg hosszabbítása csak kivételes, kellően megindokolt esetben – például nagy mennyiségű tényanyag benyújtásakor vagy a bizottsági szolgálatok és az érintett érdekelt fél közötti kapcsolatfelvételt követően – engedélyezhető.

Ugyanakkor, a különösen összetett esetek vizsgálatához rendelkezésre álló tényanyag összegyűjtése érdekében a Bizottság továbbíthatja a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat másolatát meghatározott érdekelt feleknek (beleértve a szakmai vagy üzleti szövetségeket), és felkérhetik őket arra, hogy nyilvánítsanak véleményt az ügy konkrét aspektusairól.⁷ A véleménynyilvánítás önkéntes, de határidőben – a kézhezvételtől számított egy hónapon belül – kell a Bizottsághoz megérkeznie. Az érdekelt felekkel való egyenlő bánásmódot biztosítandó a Bizottság a támogatás kedvezményezettjét ugyanolyan módon kéri fel észrevételei megtételére. A tagállamok védekezéshez való jogának tiszteletben tartása érdekében a Bizottság továbbítja a tagállamhoz az érdekelt felektől érkezett észrevételek bizalmas adatokat nem tartalmazó változatát, és felhívja a tagállamot, hogy egy hónapon belül válaszoljon. A Bizottság arról is tájékoztatja a tagállamot, ha nem érkezett harmadik felektől észrevétel.

A tagállam észrevételei: az eljárásban részt vevő tagállam privilegizált helyzetét mutatja, hogy számukra az egy hónapos válaszadási

⁷ Az általános ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottságnak jogában áll, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat másolatát megküldje meghatározott érintett feleknek; lásd pl. a T-198/01. sz., Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügy (EBHT 2004, II-2717. o.) 195. pontját; a T-198/01.R sz., Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyet (EBHT 2002, II-2153. o.); valamint a C-74/00. P és C-75/00. P sz., Falck Spa és mások kontra Bizottság egyesített ügy (EBHT 2002, I-7869. o.) 83. pontját.

határidő elmulasztása nem jogvesztő, mivel a Bizottság ezekben az esetekben egy emlékeztető levelet ír, amelyben további egy hónapos határidővel kéri fel az észrevételei megtételére. Ez a határidő azonban igen indokolt, kivételes esetektől eltekintve már nem hosszabbítható, és amennyiben a tagállam csak késve ad véleményt, a Bizottság a rendelkezésére álló információk alapján hozza meg határozatát.

Kiemelendő, hogy a kódex a tagállamok válaszadási hajlandóságát növelendő előírja, hogy: amennyiben a támogatás jogellenes, és a tagállam nem nyújt be észrevételt a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozattal kapcsolatban, akkor a Bizottság az eljárási rendelet 10. cikke alapján információnyújtási rendelkezést hoz. Ha a tagállam nem válaszol erre a rendelkezésre az abban megadott határidőn belül, akkor a Bizottság a rendelkezésére álló információk alapján hoz határozatot.

Felszólítás kiegészítő információk benyújtására: különösen összetett esetekben nem zárható ki, hogy a Bizottságnak további információkra van szüksége a tagállam által a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatra adott válaszban található információkon kívül. A válaszadásra a tagállamnak a Bizottság ez esetben is egy hónapos határidőt ír elő. Amennyiben a tagállam nem válaszol a megadott határidőn belül, a Bizottság azonnal emlékeztető levelet küld, amelyben 15 munkanapban állapítja meg a válaszadás végső határidejét, és tájékoztatja az érintett tagállamot, hogy a határidő lejártá után a Bizottság a rendelkezésére álló információk alapján meghozza határozatát, vagy jogellenes támogatás esetén információnyújtási rendelkezést bocsát ki.

A hivatalos vizsgálat indokolt felfüggesztése: A hivatalos vizsgálat csak kivételes körülmények esetén, csak egyszer a bizottsági szolgálatok és az érintett tagállam közötti közös megegyezés alapján, előzetesen meghatározott időtartamra függeszthető fel. Felfüggesztésre a kódex szerint például abban az esetben kerülhet sor, ha nem jogellenes támogatás esetén a felfüggesztést a tagállam hivatalosan kérelmezi annak érdekében, hogy a projektet összhangba hozza az állami támogatásra vonatkozó szabályokkal, vagy ha a közösségi bíróságok előtt hasonló ügyekben jogvita van folyamatban, amelynek eredménye valószínűleg hatással lesz az eset értékelésére.

A végső határozat meghozatala és a hivatalos vizsgálat indokolt meghosszabbítása: Az eljárási rendelet 7. cikk (6) bekezdésével összhangban a Bizottság a lehető legnagyobb mértékben törekszik arra, hogy az eljárás megindításától számított 18 hónapon belül határozatot hozzon (ez a határidő csak a nem jogellenes támogatásokra vonatkozik). E határidő a Bizottság és az érintett tagállam közös megállapodásával meghosszabbítható. A vizsgálat meghosszabbítása a kódex alapján különösen újszerű projektek vagy újszerű jogi problémákat felvető ügyek esetén lehet helyénvaló. A kódex megfogalmazása szerint a Bizottság arra törekszik, hogy a tagállamtól érkező utolsó információt követően, vagy az utolsó olyan határidőt követően, amelyen belül nem kapott információt, négy hónapon belül elfogadja a végső határozatot.

5. Panaszok kezelése

Korábban az állami támogatások terén a panaszok kezelésére vonatkozóan nem létezett uniós szabályozás. A kódex főszabályként egy nem kötelező tizenkét hónapos határidőt ír elő a Bizottság számára a panaszok kivizsgálására. Ez a határidő azonban az adott ügy körülményeitől függően meghosszabbítható, ha a Bizottságnak a panasz benyújtójától, a tagállamtól vagy harmadik felektől további kiegészítő információra van szüksége.

A Bizottságnak jogában áll, hogy a benyújtott panaszokat – az állítólagos jogsértés mértéke, a kedvezményezett vállalkozás mérete, az érintett gazdasági ágazat vagy hasonló panaszok fennállása alapján – különböző sürgősségi kategóriákba sorolja.⁸ A rá nehezedő munkatehertől függően, és azon jog birtokában, hogy meghatározhatja a vizsgálatok sorrendjét.⁹ A Bizottság tehát bizonyos indokolt körülmények fennállása esetén elhalaszthatja a nem prioritásként kezelendő panaszok kivizsgálását. A Bizottság arra törekszik, hogy a tizenkét hónapos határidőn belül a következő lépéseket megtegye:

⁸ A C-119/97. sz., Ufex és mások kontra Bizottság ügy (EBHT 1999, I-1341. o.) 88. pontja alapján.

⁹ A T-475/04. sz., Bouygues SA kontra Bizottság ügy (EBHT 2007, II-2097. o.) 158. és 159. pontja alapján.

- A Bizottság által prioritásként kezelt esetekben a 659/1999/EK rendelet 4. cikke értelmében határozatot fogad el, amelynek másolatát továbbítja a panaszoshoz.
- A nem kiemelten kezelendő esetben első adminisztratív levelet küld a panaszosnak, amelyben kifejti előzetes meglátásait. Az adminisztratív levél nem a Bizottság hivatalos álláspontját tartalmazza, hanem csak a bizottsági szolgálatok (jellemzően a panaszt kivizsgáló főigazgatóság) által a rendelkezésükre álló információ alapján előzetesen kialakított véleményt, amely a levél keltétől számított egy hónapon belül a panaszos által adott esetben benyújtásra kerülő további észrevételek függvényében módosulhat. Amennyiben az előírt idő alatt a panaszos nem nyújt be további észrevételt, a panaszt a Bizottság visszavontnak tekinti.

A Bizottság minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy a panasz beérkezésének dátumától számított két hónapon belül tájékoztassa a panaszost arról, milyen mértékű prioritást élvez beadványa. Megalapozatlan panasz esetén a Bizottság a panasz beérkezésétől számított két hónapon belül tájékoztatja a panaszost arról, hogy nem áll rendelkezésre elegendő érv a panasszal kapcsolatos véleménynyilvánításra, valamint, hogy további fontos észrevételek egy hónapon belüli benyújtásának hiányában a panaszt visszavontnak fogja tekinteni. A jóváhagyott (létező) támogatásokra vonatkozó panaszokat illetően a Bizottság szintén arra törekszik, hogy a panasz beérkezésétől számított két hónapon belül válaszoljon a panaszosnak.

Amennyiben a Bizottság szerint ez elősegíti a panasz kivizsgálását, a panasz nem bizalmas változatát továbbítják az érintett tagállamnak, hogy az megtehesse észrevételeit. A tagállamokat és a panasztevőket rendszeresen tájékoztatják a panasz feldolgozásáról vagy lezárásáról. Cserébe a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy tartsák be a hozzájuk továbbított panaszokkal kapcsolatos észrevételek benyújtására és a tájékoztatásnyújtásra megszabott határidőket. Amennyiben a tagállami válaszadást illetően nem okoz nehézséget, a Bizottság a panaszt eredeti nyelven továbbítja a tagállamnak. A tagállam kérésére a Bizottság fordítást készít, ami természetesen befolyásolhatja az eljárás időtartamát.

A kódexben a Bizottság arra is felhívja a panaszosok figyelmét, hogy jogellenes támogatások esetében saját jogaik védelme érdekében nemzeti bíróságokhoz is fordulhatnak.¹⁰

6. A Bizottság belső eljárásai

A Bizottság a kódexben kifejtette, hogy az eljárások gyorsítása érdekében felülvizsgálja, hogy saját belső döntéshozatali eljárásait, hogyan tudná megváltoztatni, szükség esetén a belső jogi kereteket és gyakorlatot módosítani.

7. A kódex felülvizsgálata

A kódex 2009. szeptember 1-jét követően bejelentett vagy ezt követően a Bizottság tudomására jutott intézkedések vizsgálatára alkalmazandó. A Bizottság a jövőben tervezi a kódex felülvizsgálatát egyrészt, az állami támogatási eljárás alapjául szolgáló jogszabályi, értelmezési és igazgatási intézkedések vagy az európai bíróságok joggyakorlata változásának figyelembevétele, másrészt a kódex alkalmazása során gyűjtött tapasztalatok kódexbe foglalása érdekében, azonban a felülvizsgálatra konkrét időtartamot nem írt elő.

Befejezés

A kódex elfogadása remélhetőleg egy sor kérdést tisztáz a tagállami hatóságok számára és hozzájárul ahhoz, hogy az támogatási tervezetek bejelentése a korábbiakhoz képest gyorsabban és zökkenőmentesen valósuljon meg. A kódex áttekintését követően egyértelmű, hogy a Bizottság igen nagy hangsúlyt fektet a tagállamokkal folytatott informális egyeztetésekre és az előbejelentésre. Az informális bejelentések és

¹⁰ A harmadik személyek számára állami támogatási szabályok megsértése esetén nemzeti bíróságok előtt nyitva álló jogorvoslati lehetőségeket, a tagállamokat a jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatások visszafizettetésére felszólító bizottsági határozatok hatékony végrehajtásáról szóló bizottsági közlemény (HL C 272., 2007.11.154. o.) foglalja össze.

kapcsolatfelvétel lehetőséget biztosít a tagállamok és a Bizottság számára, hogy kötetlen formában tekintsék át a tagállam tervezetét és így a Bizottság részéről felmerülő kérdéseket a lehető leghamarabb tisztázni lehet. Ezáltal a hivatalos bejelentések elbírálásának hossza várhatóan csökkenni fog, mivel a bizottsági ügyintézőknek lényegesen több információ áll majd már a bejelentés megtételekor rendelkezésükre, így vélhetőleg kevesebb, valamint konkrétabb kérdést kell feltenniük a jóváhagyó határozat elfogadásához. Tekintettel arra, hogy az általános csoportmentességi rendelet¹¹ elfogadásával a tagállamok számára a bejelentés nélkül kezelhető támogatási kategóriák száma jelentősen kiszélesedett az eljárások a jövőben csak a valóban szükséges esetekben indulnak. E kettős hatás (kevesebb bejelentés, hatékonyabb eljárás-kezelés) következtében pedig a tagállami döntéshozók az Állami Támogatási Cselekvési Terv lépései, azon belül is az eljárási reform után kiszámíthatóbb helyzetbe kerültek. Ezért várhatóan a jövőben kevésbé lesz „elrettentő hatása” annak, ha egy támogatási intézkedést a Bizottsággal engedélyeztetni kell majd. Közvetett módon ez a jogellenesen nyújtott támogatások számának csökkenését is jelentheti, ezáltal nőhet a jogbiztonság a tagállamok támogatásnyújtási gyakorlatában. Mindezen várható hatások természetesen feltételezik a tagállamok és a Bizottság aktív együttműködését és közös felelősségvállalását az eljárások gyorsítása tekintetében.

A kódex másik fontos következménye, hogy a Bizottság magára nézve (többé-kevésbé) kötelező határidőket állapított meg a panaszok kezelésére. Ezáltal erősödik a harmadik felek jogvédelme az állami támogatások terén. A hatékonyabb panaszkezelés pedig közvetett módon szintén hozzájárulhat ahhoz, hogy a tagállamok csak a belső piaccal összeegyeztethető támogatások nyújtását vállalják.

¹¹ A Bizottság 800/2008/EK rendelete (2008. augusztus 6.) a Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (általános csoportmentességi rendelet) HL L 214., 2008. 08. 09., 3–47. o.

